

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА
Кафедра фізики металів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан фізичного факультету

проф. П.М. Якібчук

“ 24 ” 06 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФІЗИЦІ

галузь знань:	10 Природничі науки.
спеціальність:	105 Прикладна фізика та наноматеріали
спеціалізація:	Фізика металів
факультет:	фізичний

Робоча програма навчальної дисципліни “ Сучасні тенденції у фізиці ” для підготовки доктора філософії з природничих наук за спеціальністю 105 Прикладна фізика та наноматеріали, 2019.– 7 с.

Розробник:

доктор фізико-математичних наук, професор Попович Д.І.

Програма затверджена на засіданні кафедри фізики металів

Протокол № 14 від 25.06.2019

Завідувач кафедри
фізики металів

С.І. Мудрий

Схвалено Вченою радою фізичного факультету

Протокол № 6 від 27.06.2019

Голова Вченої ради
фізичного факультету

П.М. Якібчук

© Попович Д.І., 2019

1. Опис навчальної дисципліни

(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни “ Сучасні тенденції у фізиці ”)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <i>10 Природничі науки</i>	<i>Денна форма навчання</i>
Модулів – 1	Спеціальність: 105 Прикладна фізика та наноматеріали,	<i>Вибіркова</i>
Блоків змістових модулів – 1		Рік підготовки – <i>третій</i>
Загальна кількість годин – 90	Спеціалізація: <i>Фізика металів</i>	Семестр – 5
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи – _____		Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>доктор філософії</i>
	Практичні – -	
	Самостійна робота – 58 год.	
		Вид контролю – <i>іспит</i>

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить – _____

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою і завданням навчальної дисципліни “Сучасні тенденції у фізиці” є формування необхідних теоретичних знань і практичних навиків, які дозволять отримати фундаментальні знання з проблематики лазерної фізики та взаємодії лазерного випромінювання з речовиною, тенденціями розвитку лазерної та люмінесцентної спектроскопії, актуальних проблем нанофізики, нанорозмірних структур і систем та нанофотоніки і є вкрай необхідними для розвитку сучасних уявлень про лазерну фізику та нанофізику, що в подальшому створює добру фундаментальну і практичну базу знань для виконання дисертаційної роботи у даній галузі знань.

В результаті вивчення цього курсу аспірант повинен

знати:

фізичні основи взаємодії потужного електро-магнітного випромінювання з речовиною, фізичні засади лазерної та люмінесцентної спектроскопії, проблематику розвитку нанофізики та технологічних аспектів створення квантоворозмірних структур.

вміти:

якісно і кількісно аналізувати та інтерпретувати теоретико-експериментальні результати з лазерної фізики та спектроскопії, інтерпретувати явища і процеси, що мають місце у наноструктурованих матеріалах і їх системах.

Навчальний курс охоплює **3 кредити (90 год.)**. Курс складається з 32 год. лекційних занять та 58 год. самостійної роботи. Тижневе навантаження студента складає 2 год. аудиторних занять та _____ год. самостійної роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сучасні тенденції розвитку фізичних досліджень.

(5 лекцій = 10 год)

1.1. Проблеми лазерної фізики. Лазерне випромінювання.

1.2. Взаємодія на атомному рівні.

1.3. Ефекти взаємодії випромінювання з непрозорими і прозорими середовищами.

Тема 2. Лазерна спектроскопія: тенденції розвитку. (5 лекцій = 10 год)

2.1. Ефекти розширення спектральних ліній та їх інтенсивність.

2.2. Абсорбційна, оптоакустична та оптогальванічна спектроскопії.

2.3. Спектроскопія багатофотонного поглинання. Штарківська та фотоіонізаційна спектроскопії.

2.4. Спектроскопія комбінаційного розсіювання світла.

2.5. Процеси нелінійного поглинання світла. Ефекти і явища нелінійного лазерного поглинання в газовому середовищі.

Тема 3. Люмінесцентна спектроскопія. (3 лекцій = 6 год)

3.1. Сучасні моделі люмінесцентного свічення.

3.2. Ефекти зонної та внутріцентрної люмінесценції. Сучасні моделі і механізми переносу енергії в кристалах.

3.3. Процеси радикало-рекомбінаційної люмінесценції. Явище електронного парамагнітного резонансу в кристалофосфорах.

Тема 4. Актуальні проблеми нанофізики. (3 лекцій = 6 год)

4.1. Фізика нанорозмірних структур: розмірне квантування та квантоворозмірні структури.

4.2. Нанопотоніка: явища взаємодії електромагнітного випромінювання з наночастинками та їх структурами.

4.3. Сучасні методи формування наноструктур: квантові точки, квазіодномірні структури, двомірні структури. Графен та структури на його основі.

4. Структура навчальної дисципліни

№	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
		лк	пр	лаб	ср
МОДУЛЬ 1					
1	Сучасні тенденції розвитку фізичних досліджень	10		–	
2	Лазерна спектроскопія: тенденції розвитку	10		–	
3	Люмінесцентна спектроскопія.	6		–	
4	Актуальні проблеми нанофізики.	6		–	
	ВСЬОГО	32		–	58

5. Теми для самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ 1		
1	Розрахунок та аналіз ширини спектральної лінії в матеріалах.	8
2	Методика отримання лазерних спектрів та їх інтерпретація	8
3	Вивчення процесів люмінесцентного свічення в кристалах	8
4	Процеси реалізації радикало-рекомбінаційної люмінесценції.	8
5	Аналіз спектрів електронного парамагнітного резонансу в кристалах	9
6	Аналіз процесів взаємодії електромагнітного випромінювання з наносистемами	9
7	Сучасні процеси формування наноструктур і систем на їх основі	8
	ВСЬОГО	58

6. Методи навчання

Використовуються такі методи навчання:

- а) *словесні* – лекція, пояснення, бесіда, інструктаж (вступний та поточний) під час виконання лабораторних робіт;
- б) *наочні* – ілюстрування лекційного матеріалу таблицями, схемами та графіками;
- в) *практичні* – виконання практичних робіт, що передбачає організацію навчальної роботи для отримання нових знань, перевірки певних наукових гіпотез на рівні досліджень, узагальнень та аналізу та формування вмій і навичок інтерпретації результатів досліджень різноманітних об'єктів.

7. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Контроль знань здійснюється за результатами іспиту.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	
A	90–100	5	відмінно
B	81–89	4	дуже добре
C	71–80		добре
D	61–70	3	задовільно
E	51–60		достатньо

8. Рекомендована література

Базова:

1. Делоне Н.Б. Взаимодействие лазерного излучения с веществом. М.: Наука, 1989, 280 с.
2. Вольфганг Демтредер. Современная лазерная спектроскопия. Интеллект, 2014, 1072 с.
3. Шпак А.П. Кластерные и наноструктурные материалы / А.П. Шпак Ю.А. Куницкий, В.Л. Карбовский) –К. : Академперіодика, 2001. Т 1.
4. Шпак А.П., Куницький Ю.А., Коротченков О.О., Смик С.Ю. Квантові низькорозмірні системи. К.: Академперіодика, 2003. – 310с.
5. Энциклопедия неорганических материалов. Т.1, 2. – Киев: УСЭ, 1977.
6. Физическая энциклопедия. Т. 1-5. – М.: БРЭ, 2003.

Допоміжна:

Періодичні видання

1. А.В.Федоров, А.В.Баранов Физика наноструктур. Санкт Петербург 2014.,132с.

Інформаційні ресурси:

1. www.sciencedirect.com.
2. <http://onlinelibrary.wiley.com>.